

Oponentský posudek na bakalářskou práci Magdalény Novotné
JOSEF STŘECHA, kameraman (3. 11. 1907 – 29. 3. 1985)

Magdaléna Novotná předkládá solidně zpracovaný souhrn faktů s přehlednou filmografií, který bychom mohli označit za rozšířené slovníkové heslo významného českého kameramana Josefa Střechy. Už název bakalářské práce, obsahující vedle jména i jeho životní data, jako by toto zacílení potvrzoval. Cenná je volba tématu soustředěného na profesi kameramana a jeho dílo, což je v rámci filmových studií pořád ojedinělé. Hlavním záměrem je tedy životopisný profil filmaře a evidence jeho rozsáhlé filmografie s úplným výčtem filmů (dokumentárních i hraných). K navození kontextu M. Novotná cituje z dobového tisku v širším časovém horizontu a čerpá z kameramanových pamětí i orální historie, především z osobního rozhovoru se Střechovým synem. Na konci práce přikládá též soupis inventáře dochované pozůstalosti a nekomentovaný kompletní přepis rozhovoru s kameramanovým synem.

Kladem této práce je její informativní potenciál - o produkční historii filmů, jejich genezi, uvedení konkrétních detailů jako finanční výlohy, cenzurní zásahy a průhled do dobového kritického ohlasu jednotlivých filmů. Ve Střechově kariéře profesionálně a komerčně úspěšného kameramana se vymykají dva body, které se zapsaly do dějin: spolupráce s Alfredem Radokem (*Divotvorný klobouk, Daleká cesta*) a s Ivanem Passerem (*Intimní osvětlení*). Autorka se u nich zastavuje a zdůrazňuje jejich umělecký význam, opírajíc se o doložené názory z pramenů. V souvislosti s filmem *Intimní osvětlení* se zabývá generačními otázkami, jež vyvstaly ze spolupráce Střechy s M. Ondříčkem. Tyto oddíly svou stručností, opět v duchu této práce, sice naplňují encyklopedicky zpracované heslo, ale za tuto hranici bohužel nejdou.

Pozornost je také upřena na Střechovu kauzu „kolaborace“ s nacisty, kterou Novotná reviduje, upřesňuje a dokládá patřičnou dokumentací. V případě kameramanovy profese je nezbytnou oblastí technika, technologické postupy, zejména se světlem v ateliéru či exteriéru, v zasvěcování při inscenaci, k nimž se Střecha v uvedených citacích vyjadřuje. Novotná se do této problematiky nesnaží proniknout a zůstává důsledně v rovině distančního, informativního konstatování. Jednotlivých tematických okruhů, které vzhledem k jejich významu vytyčuje, ať je to fenomén české kameramanské školy, ideologizace ve filmové produkci v 50. letech, anebo změna poetiky po nástupu nové vlny, se dotkne spíše obrysově.

Podle mého názoru se Novotná držela požadavků na bakalářskou práci v jejich limitované náročnosti možná až příliš. V závěru se pokusila shrnout poznatky, jichž se v průběhu práce měla dobat, ale v podstatě sama potvrzuje, že se tematiky dotkla jen povšechně. Konstatuje, že se vyhnula analytickému pohledu z důvodu „historického charakteru práce“. Ale ani historický aspekt přece nevyklučuje plastičtější charakteristiku tvůrce a jeho stylu. V typu této práce se neočekává výklad nebo interpretace filmů. Do početného seznamu titulů ze Střechovy filmografie Novotná vkládá ke každému stručné, několikavěte anotace. Vyplývá z toho široký žánrový rozptyl, v němž se kameraman ve své praxi pohyboval. Autorka tento fakt sice zmíní, ale nesnaží se z něj vytěžit konkrétnější důsledky.

V úvodní životopisné pasáži jsme se dočteme, že profesní život byl u Střechy úzce prostoupen se soukromým. V závěrečném shrnutí se autorka k jeho curriculum ještě jednou vrací, aby jen v mírném rozšíření parafrázovala, co už bylo řečeno dříve. V rekapitulaci se M. Novotná trochu potýká s nejistotou, jak zhodnotit Střechovu řemeslnou profesionalitu ve vztahu k jeho umělecké kreativité. Odvolává se v citaci na zobecňující názory autorit a snaží se je ke Střechovi vztáhnout, i když s ním bezprostředně nesouvisí. Tento způsob zobecnění není zrovna nejvhodnější, neboť oba zmiňovaní

filmaři (Fr. Vláčil, Jaroslav Brabec) se vyznačovali specifickými zkušenostmi z vlastní tvorby: režisér Vláčil jako tvůrce výjimečné vizuální potence, který vedl s kameramany úzkou a s těžší opakovatelnou formu partnerské spolupráce; a Brabec, na jedné straně nadprůměrný kameraman, který s však prokazoval problematickými výsledky jako autorský režisér, když svěřil kameru jinému kolegovi (Novotná mylně uvádí křestní jméno Josef, navíc tato citace není opatřena odkazem).

V zásadě představuje tato bakalářka užitečný souhrn hrubého materiálu k další badatelské aktivitě, i když ke komplexnímu profilu osobnosti Josefa Střechy a uchopení jeho díla ještě hodně chybí.

Bakalářskou práci Magdalény Novotné doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení velmi dobře.

Praha, 3. 9. 2015

doc. PhDr. Stanislava Přádná